

»AVTOMONTAŽA« TOZD UTENSILIA OB VSTOPU
V ČETRTO DESETLETJE SAMOUPRAVLJANJA

Ko ti gre dobro... misli na slabše čase

»Proizvodnjo smo povišali do takega obsega, da je zadovoljstvo ljudi na višku. Za petdeset odstotkov in več od lanskega leta na letos, so številke, ki povedo, da je v naši temeljni organizaciji zavel povsem nove veter,« je jedrnat predstavljal sedanji čas v Delovni organizaciji Avtomontaža TOZD Utensilia njen direktor inž. Jože Puc. Ob njem so se na pogovor o tej TOZD naše občine zbrali še sekretar OO ZK Jože Rožun, predsednik IO OO ZSS Maks Močnik, predsednik OO ZSMS Rudi Žvegljč, predsednik gospodarskega odbora Stane Skvarča, upravnik vojnega načrta Darko Kolenc in predsednik delavskega sveta TOZD Anton Dolničar.

Lanski oktober bo v kroniki TOZD Utensilia zapisan s črkami delovnega sloga. Tedaj se je začel čas, ko so v tej proizvodni organizaciji skoraj prezasedeni z naročili za tekstilno industrijo. Ni dolgo tega, ko so tekstilne tovarne dobile iz Utensilia izdelke v 30 do 45 dneh. Sedaj je rok dobave od 60 do 120 dni, kljub temu, da delavci delajo z vso zagnanostjo in ne odvrnejo tudi prošnje po nadurnem delu. V TOZD Utensilia jih ta položaj celo nekoliko skrbi, saj vedo, da se tekstilne tovarne in veletrgovina ne bodo tako kmalu ujele v možne dobavne roke, ampak bodo želele ostati pri starih rokih.

Če so vsi sogovorniki izjemno pohvalili delavce v proizvodnje, pa to ne pomeni, naj bi na njih ostalo vse breme povečane proizvodnje.

Ker je strojna oprema iztrošena, so v TOZD Utensilia pristopili k nakupu nekaterih novih strojev, s katerimi bodo odpravili ozka grla v tekstilni proizvodnji in omogočili pričetek dela pri proizvodnem programu, ki ga prinašajo iz Avtomontaže. Tako so prvič porabili vso amortizacijo in najeli kredit za uvoz strojev. Lani so odšteli za opremo 5,8 milijona dinarjev, letos naj bi se ta vsota povečala na 11 milijonov dinarjev. Stroje bodo pognali v oddelku stiskalnic za avtobusne glušnike, v sušilnici lesa ter v oddelku za izdelavo čolničkov. V prvem primeru bo z nekoliko zamude vstopil v TOZD Utensilia dodatni program (po planu naj bi znašal letos 30-40 milijonov dinarjev, realizirano pa bo okrog 10 milijonov dinarjev) iz Avtomontaže, v drugem bodo izločili iz proizvodnje sušilnico lesa, zaradi katere so lani morali odpisati kar za milijon lesa, tretja investicija pa bo omogočila vzpostavitev kooperacije pri izdelavi čolničkov za domači in tuji trg. Po zagonu te strojne opreme in vpeljavi kooperacije naj ne bi izvažali les, ampak lesne polizdelke za čolničke.

Počasno vstopanje v DO Avtomontaže

V razmerju, do delovne organizacije Avtomontaže je mogoče razbrati v TOZD Utensilia dvoje stanj. Inž. Jože Puc je takole označil položaj: »Od Avtomontaže razen dopolnilnega programa drugih, posebnih podpor nimamo. To je sicer kritika, ampak tako je. Mislimo, da je trenutno podpora le v tem, če nam bi šlo mogoče narobe, da bi imeli v taki delovni organizaciji socialno gotovost. Drugače pa se mi danes obnašamo še tako kot delovna organizacija Utensilia z vsemi službami, strukturami kakršne smo imeli in so povezovalni organ le skupne službe v okviru Avtomontaže.

Naj dodam še to ugotovitev. Nam gre trenutno preveč dobro, da bi rabili večjo pomoč. Tako kot nam je štiri leta šlo slabo in bi takrat dejansko rabili pomoč, ki bi nam bila več kot dobrodošla, je trenutno ne rabimo, ker nimamo izrazitejših težav. Vendar pričakujemo, da bo pomoč nudena takrat, ko bomo rabili nekoga nad seboj.

Pa moram dodati še ta podatek o sodelovanju v DO Avtomontaže. Verjetno v okviru te delovne organizacije sedaj lažje dobimo kredite, kot pa takrat, ko smo bili samostojni. To se potrjuje že sedaj, ko moramo zaradi likvidnostnih težav najemati kretite za izvoz, osebne dohodke in nakup strojne opreme. V tak položaj pa nas je pripeljala izrazita osiromašitev poslovnega sklada zaradi mnogih dajatev in zaradi tega ker kupci plačujejo izdelke z menicami.

Prisotni od Delčeva do Tržiča

Predsednik gospodarskega odbora Stane Skvarča je spregovoril predvsem o nekaterih možnostih gospodarske uralitve v TOZD Utensilia, pa tudi o resnih ovirah, ki jih stabilizacija postavlja pred ta kolektiv. Ugotovil je, da moramo ob sedanjem ugodnem poslovanju še vedno redno postavljati vprašalnice ZAKAJ? in nanjo neprekinjeno nizati ZATO! Menil je predvsem, da je potrebno pohvaliti delavce v proizvodnji za odgovorno izpolnjevanje naročil, da pa tega še ne bi mogli v celoti trditi za

upravne službe. Res je, da so končno organizirali dobro komercialno službo, ki je v stalnih stikih s kupci od Delčeva do Tržiča, vendar bo potrebno zaradi večjih naročil resneje pristopiti k načrtovanju proizvodnje in storiti vse, da ne bi podaljševali ali celo prekoračevali proizvodnih rokov. Da bomo zmogli ustreči vsem naročnikom, je potrebno še resneje pristopiti k posodobitvi strojne opreme in nikakor ne podleči željam po večjem, ekstenzivnem zaposlovanju. Pred izredno odgovorno nalogo je nabavna služba, ki zaradi uvoznih stabilizacijskih ukrepov ne more vedno zagotoviti dovolj surovin in repromateriala. Trenutno imajo na zalogi premalo repromateriala iz uvoza. Bojijo pa se, da se bo položaj še poslabšal in bo zanje pomenila uvozna omejitev izrazito klopoto vsem njihovim prizadevanjem.

Stalna akcija političnih in samoupravnih sil

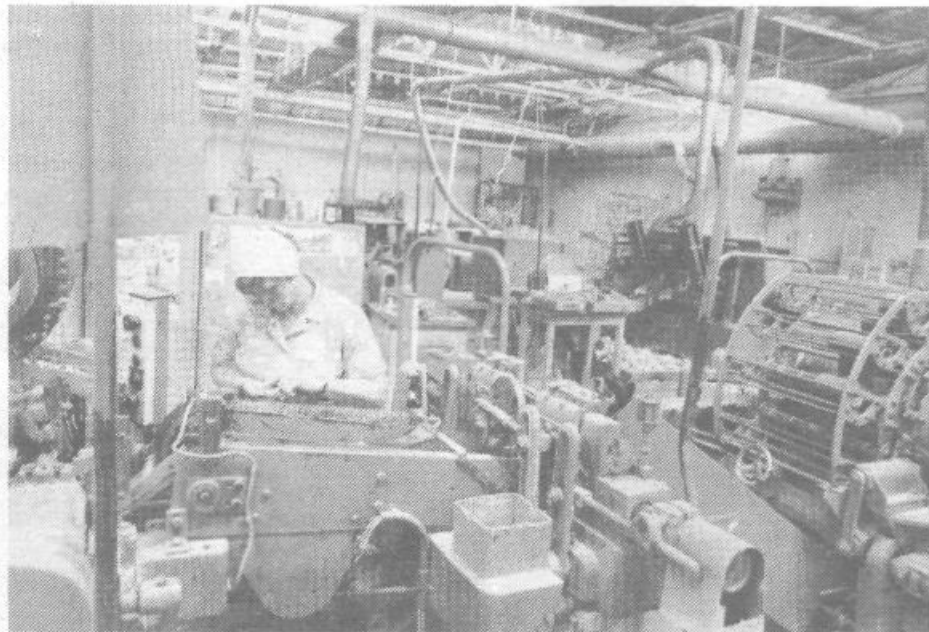
Samoupravni organi in družbenopolitične organizacije v TOZD Utensilia so se prilagodile organiziranosti in vlogi v TOZD in razmerjem v delovni organizaciji. Za člane vodstev in okrog 330 delavcev je naporno obdobje usklajevanja

in novega sprejemanja nad 40 samoupravnih aktov. Če ne bi bile zveza komunistov, zveza sindikatov in na novo orhanizirana ZSMS v tej TOZD tako delavne, prav gotovo ne bi tako uspešno in v sorazmeroma kratkem roku sprejeli vseh samoupravnih aktov in vpeljali vse delegatske poti. Pa so kljub temu uspeha trenutno zelo kritični do uresničitve obljub, ki so jih dajali na zborih delavcev in osnovnih organizacij pred združitvijo z Avtomontažo. Zahtevajo, da se takrat izražene obljube v celoti izpolnijo. Pribijajo, da je sedaj, ko so uskladili samoupravne akte, čas, da steče celotna dopolnilna proizvodnja glušnikov in lesenih delov avtobu-

sa, da se uveljavijo dohodkovni odnosi med TOZD in DO ter naj se preokrenejo prispevne stopnje od porabe tudi k proizvodnji. Zato so lansko leto stabilizacijski program aktualizirali in vanj zapisali tudi nekatere nerešene težave s tega področja in neprijetnosti, ki so se dalj časa pojavljale v sami TOZD. Ta program pa ima zapisane tudi nosilce in roke za izpolnitev nalog in bo stalno preverjen na sestankih družbenopolitičnih organizacij.

Te pa prav s svojo delavnostjo dokazujejo, da v Utensilia samoupravljanje resnično že živi tri desetletja in pogumno stopa v četrto.

STANE JESENOVEC



Pogled v proizvodne hale Utensilia

JUBILEJ METALURŠKEGA INŠTITUTA

30 ustvarjalnih let

Ustanovljen je bil v času največjih naporov pri obnovi in industrializaciji naše domovine, da bi gojil in širil znanje metalurške stroke ter pomagal pri vzgoji prepotrebnih kadrov za našo metalurško industrijo, ki je prav v tem času doživljala svoj prvi razmah.

Ob ustanovitvi je bilo raziskovalno delo inštituta usmerjeno predvsem v iskanje in izkoriščanje domačih surovin za izdelavo groblja in jekla, neželeznih kovin in goriv za metalurško industrijo ter projektiranje novih metalurških naprav.

Rezultati dela so bili pomembni za vso jugoslovansko metalurgijo, zato je Inštitut leta 1958 tudi formalno postal osrednji raziskovalni inštitut Združenja črne metalurgije Jugoslavije. Od tega časa dalje se je še bolj organizacijsko in kadrovske krepil, predvsem pa se je z rezultati svojih raziskav tudi strokovno uveljavljal tako doma kot tudi v tujini, tako da je lahko začel navezovati stike in enakopravno strokovno sodelovati s podobnimi inštitucijami v Franciji, Nemčiji, na Poljskem, na Češkem in Madžarskem.

Vedno bolj tesna in pomembnejša povezanost Metalurškega inštituta pri razreševanju strokovnih problemov s slovenskim že-

lezarstvom je v letu 1973 pripeljala do umevne združitve Inštituta kot samostojne organizacije v krog Slovenskih železarn.

Vendar pa se s tem Inštitut ni zapri v ozek krog slovenske črne metalurgije, ampak še vedno ostaja pomembna raziskovalna organizacija tudi za področje barvne metalurgije in livarstva.

Inštitut je iniciator številnih dolgoročnih raziskovalnih projektov, zlasti v okviru Raziskovalne skupnosti Slovenije in Gospodarske zbornice Slovenije.

Na Metalurškem inštitutu je danes zaposlenih približno 100 delavcev, od tega 26 raziskovalcev, predvsem metalurške, kemijske in rudarske stroke, med njimi je 10 doktorjev znanosti in magistror ter 3 habilitirani docenti. Raziskovalno delo se odvija v štirih dejavnostih. Na področju ekstraktivne metalurgije je usmerjeno zlasti na razreševanje problemov pri uvajanju modernih postopkov predelave jekla. Pomembno je znanstveno-raziskovalno pionirsko delo Inštituta pri razvijanju postopka izdelave in praktični aplikaciji izdelave jekla in drugih barvnih kovin z elektroretaljevanjem pod žilindro. Pomembne pa so tudi raziskave za

uporabo sekundarnih in odpadnih surovin.

Moderna oprema tehnološkega oddelka omogoča, da se raziskovalci bavijo z raziskavami kovinskih gradiv, njihovo izdelavo, razvijanjem in izboljšanjem uporabnih lastnosti, pri čemer so osnovne raziskave vedno tesno povezane s problemi v praksi. Rezultati dela so številna publicirana dela, poročila o preiskavah in ekspertize.

V oddelku za pripravo mineralnih surovin posegajo v kompleksno problematiko separiranja in bogatenja mineralnih surovin doma in na tujem, zlasti še v deželah v razvoju: Indiji, Alžiru, Boliviji, Turčiji in Tanzaniji.

V Kemijskem oddelku poleg rutinskih analiz razvijajo nove metode kemijske analize v metalurgiji, dejavnost pa se je razširila tudi na področje raziskav onesnaževanja okolja.

Za izjemne dosežke pri raziskovalnem delu so nekateri sodelavci Metalurškega inštituta dobili nagrade Sklada Borisa Kidriča in Zoissove plakete.

Inštitut je ves čas svojega obstoja tesno povezan z metalurškim odsekom Fakultete za naravoslovje in metalurgijo in pomaga posredno in neposredno pri vzgoji metalurških kadrov, večja povezava pa je pri raziskovalnem delu.

Ustanovitev Inštituta časovno sovпада z začetkom samoupravljanja v letu 1950, vendar pa se je le-to na Inštitutu pričelo uveljavljati precej kasneje. Prvi upravni odbor je bil izvoljen 1958, prvi delavski svet pa šele leta 1964.

Od takrat dalje se delavsko samoupravljanje izpopolnjuje v vseh oblikah in tako je Inštitut leta 1975 prejel ob prvem podeljevanju nagrado ob Dnevu samoupravljalcev Mestne zveze sindikatov Ljubljana.

Svoj jubilej so delavci Inštituta praznovali skromno, pa vendar s slovesnim poudarkom. Ob sodelovanju inštitutov IRSID iz Francije in Max Planck iz Zahodne Nemčije je Inštitut organiziral 3. mednarodni simpozij o oligoelementih (bil je v dneh 22. in 23. maja v Ljubljani), na katerem so vidno izstopali tudi originalni prispevki domačih raziskovalcev. Istočasno je izšla tudi obsežna slavnostna številka Železarskega zbornika s strokovnimi članki sodelavcev Inštituta. Izdana je bila tudi lična brošura o delu Inštituta, proslavljanje jubileja pa je bilo zaključeno s slovesno sejo delavskega sveta Inštituta, na kateri je bil slavnostni govornik predsednik republiškega komiteja za znanost in kulturo dr. Iztok Winkler. Iskrene čestitke in dobre želje številnih predstavnikov inštitutov doma in po svetu ter organizacij združenega dela, predvsem dela metalurške in predelovalne industrije ter livarstva z zahvalo za uspešno dosedanje delo, so delavcem Metalurškega inštituta najlepše priznanje za dosedanje uspehe in vzpodbuda za nadaljnje delo. Hkrati je to tudi potrditev pravilne usmerjenosti dejavnosti inštituta, ki se odraža v tesni povezavi z združenim delom.

